

INHALT

<i>Markus Meckel, Berlin</i> Geleitwort	
<i>Jerzy Sulek, Berlin</i> Geleitwort	
<i>Klaus Břdziach, Berlin</i> Einführung	
Blick auf Schlesien	
<i>Wiesław Lesiuk, Oppeln</i> Schlesien: Definitionen, Begriffe, Mißverständnisse	
<i>Norbert Conrads, Stuttgart</i> Abriß der Geschichte Schlesiens bis 1945	
<i>Bodo Hildebrand, Berlin</i> Zur Kirchengeschichte Schlesiens	
<i>Margret Heitmann / Harald Lordick, Duisburg</i> Zur Geschichte des Judentums in Schlesien	
<i>Arno Herzig, Hamburg</i> Schlesien und Preußen im 18. und 19. Jahrhundert	
Die Oberschlesier	
<i>Dorota Simonides, Oppeln</i> Gibt es ein ober-schlesisches Ethnikum?	
<i>Jörg Lüer, Berlin</i> Die Oberschlesier im preußisch-deutschen Denken	
<i>Joachim Glensk, Oppeln</i> Die ober-schlesische Presse und die national-polnische Bewegung	
<i>Jan Goczoł, Oppeln</i> Nationale Zugehörigkeit und Sprache in Oberschlesien	
Von Berlin und Brandenburg nach Schlesien	
<i>Matthias Weber, Oldenburg</i> Die preußische Durchdringung Schlesiens nach 1740 Von Annexion zu Integration	
<i>Kazimierz Bobowski, Breslau</i> Schlesien als Reiseziel der Berliner und Brandenburger	
<i>Arno Herzig, Hamburg</i> Die Friedrich-Wilhelm-Universität Breslau	
<i>Matthias Weber, Oldenburg</i> Der Kulturkampf in Oberschlesien	
<i>Dorota Simonides, Oppeln</i> Kulturwissenschaftliche Zusammenarbeit um 1900 Ein deutsch-polnisches Beispiel aus Breslau und Berlin	
<i>Beate Störckuhl, Oldenburg</i> Die Breslauer Moderne 1900-1933	
Von Schlesien nach Berlin und Brandenburg	
<i>Dietlinde Peters, Berlin</i> Güter für Berlin Firmengeschichten zwischen Schlesien und Berlin	
<i>Jerzy K. Kos, Breslau</i> Carl Gotthard Langhans Ein Architekt in Schlesien und Berlin	

SPIS TREŚCI

<i>Markus Meckel, Berlin</i> Słowo wstępne	10
<i>Jerzy Sulek, Berlin</i> Słowo wstępne	11
<i>Klaus Břdziach, Berlin</i> Wprowadzenie	12
Spojrzenie na Śląsk	19
<i>Wiesław Lesiuk, Opole</i> Śląsk: definicje, określenia, nieporozumienia	20
<i>Norbert Conrads, Stuttgart</i> Zarys historii Śląska do 1945 r.	33
<i>Bodo Hildebrand, Berlin</i> Przyczynek do historii Kościoła na Śląsku	45
<i>Margret Heitmann / Harald Lordick, Duisburg</i> Przyczynek do historii Żydów na Śląsku	52
<i>Arno Herzig, Hamburg</i> Śląsk i Prusy w XVIII i XIX w.	61
Górnolślązacy	69
<i>Dorota Simonides, Opole</i> Czy istnieje górnośląskie etnikum?	70
<i>Jörg Lüer, Berlin</i> Górnolślązacy w myśli prusko-niemieckiej	79
<i>Joachim Glensk, Opole</i> Prasa górnośląska a polski ruch narodowy	88
<i>Jan Goczoł, Opole</i> Przynależność narodowa a język na Górnym Śląsku	96
Z Berlina i Brandenburgii na Śląsk	105
<i>Matthias Weber, Oldenburg</i> Pruskie przenikanie Śląska po 1740 r. Od aneksji do integracji	106
<i>Kazimierz Bobowski, Wrocław</i> Śląsk jako cel podróży berlińczyków i Brandenburczyków	113
<i>Arno Herzig, Hamburg</i> Uniwersytet Fryderyka Wilhelma we Wrocławiu	124
<i>Matthias Weber, Oldenburg</i> Kulturkampf na Górnym Śląsku	137
<i>Dorota Simonides, Opole</i> Współpraca kulturalno-naukowa na przełomie XIX i XX w. Niemiecko-polski przykład z Wrocławia i Berlina	139
<i>Beate Störckuhl, Oldenburg</i> Modernizm wrocławski w latach 1900-1933	144
Ze Śląska do Berlina i Brandenburgii	155
<i>Dietlinde Peters, Berlin</i> Towary dla Berlina Historie firm funkcjonujących między Śląskiem a Berlinem	156
<i>Jerzy K. Kos, Wrocław</i> Carl Gotthard Langhans Architekt na Śląsku i w Berlinie	171

180	<i>Wojciech Wrzesiński, Breslau</i> Abwanderung aus Schlesien	<i>Wojciech Wrzesiński, Wrocław</i> Wychódźstwo ze Śląska
190	<i>Martin Düspohl, Berlin</i> Arbeitsmigration nach Berlin im 19. Jahrhundert Jeder zweite Berliner stammt aus Schlesien	<i>Martin Düspohl, Berlin</i> Emigracja zarobkowa do Berlina w XIX w. Co drugi berlińczyk pochodzi ze Śląska
207	<i>Dietlinde Peters, Berlin</i> Wie tausend andere auch Drei schlesische Dienstmädchen in Berlin	<i>Dietlinde Peters, Berlin</i> Jak tysiące innych Trzy śląskie służące w Berlinie
215	<i>Hans-Peter Meister, Berlin</i> Die Berliner Polonia und ihre Verbindung nach Schlesien	<i>Hans-Peter Meister, Berlin</i> Polonia berlińska i jej powiązania ze Śląskiem
231	Die Teilung Oberschlesiens	Podział Górnego Śląska
232	<i>Wiesław Lesiuk, Oppeln</i> Plebiscyt und Aufstände in Oberschlesien	<i>Wiesław Lesiuk, Opole</i> Plebiscyt i powstania na Górnym Śląsku
247	<i>Tomasz Fałęcki, Tschenstochau / Irena Sroka, Oppeln</i> Die deutsche Minderheit in der Wojewodschaft Schlesien	<i>Tomasz Fałęcki, Częstochowa / Irena Sroka, Opole</i> Mniejszość niemiecka w województwie śląskim
261	<i>Michał Lis, Oppeln</i> Die polnische Minderheit im deutschen Teil Oberschlesiens	<i>Michał Lis, Opole</i> Mniejszość polska w niemieckiej części Górnego Śląska
271	Nationalsozialismus und Zweiter Weltkrieg	Narodowy socjalizm i druga wojna światowa
277	<i>Konrad Fuchs, Mainz</i> Der Zweite Weltkrieg in Schlesien, Brandenburg und Berlin	<i>Konrad Fuchs, Moguncja</i> Druga wojna światowa na Śląsku, w Brandenburgii i w Berlinie
291	<i>Irene Sroka, Oppeln</i> Das Kattowitzer Gebiet unter deutscher Besetzung	<i>Irena Sroka, Opole</i> Obszar katowicki pod okupacją niemiecką
306	<i>Birgit Maaß, Berlin</i> Zwangsarbeit von Polen und Polinnen im Dritten Reich	<i>Birgit Maaß, Berlin</i> Praca przymusowa Polaków i Polek w III Rzeszy
317	<i>Karol Jonca, Breslau</i> Die Vernichtung der schlesischen Juden 1933-1945	<i>Karol Jonca, Wrocław</i> Zagłada śląskich Żydów w latach 1933-1945
328	<i>Alfred Konieczny, Breslau</i> Das Konzentrationslager Groß Rosen in Schlesien	<i>Alfred Konieczny, Wrocław</i> Obóz koncentracyjny Gross-Rosen w Rogoźnicy na Śląsku
342	<i>Stanisław Senft, Oppeln</i> Widerstand in Schlesien 1939-1945	<i>Stanisław Senft, Opole</i> Ruch oporu na Śląsku 1939-1945
353	Kriegsende	Koniec wojny
369	Flucht, Vertreibung, Umsiedlung, Neubeginn	Ucieczka, wypędzenie, przesiedlenie, nowy początek
370	<i>Franz Nuscheler, Duisburg</i> Das Jahrhundert der Flüchtlinge	<i>Franz Nuscheler, Duisburg</i> Stulecie uchodźców
380	<i>Detlef Brandes, Düsseldorf</i> Vorgeschichte von Flucht und Vertreibung der Deutschen	<i>Detlef Brandes, Düsseldorf</i> Geneza ucieczki i wypędzenia Niemców
394	<i>Antoni Kuczyński, Breslau</i> Die Deportation von Polen durch die Sowjetmacht im Zweiten Weltkrieg	<i>Antoni Kuczyński, Wrocław</i> Sowieckie deportacje Polaków w czasie II wojny światowej
403	<i>Małgorzata Michałek, Breslau</i> Deutsche und „Sibirien-Polen“ im Kreis Habelschwerdt	<i>Małgorzata Michałek, Wrocław</i> Niemcy i Polacy-„Sybiracy“ w powiecie Bystrzyca Kłodzka
408	<i>Krzysztof Ruchniewicz, Breslau</i> Schweidnitz/Świdnica 1945-1947 Das Schicksal der deutschen und polnischen Bevölkerung	<i>Krzysztof Ruchniewicz, Wrocław</i> Schweidnitz/Świdnica 1945-1947 Los ludności niemieckiej i polskiej
428	„Repatriierung“ aus dem sowjetisch gewordenen Ostpolen	„Repatriacja“ z przyłączonej do Związku Radzieckiego Polski wschodniej

<i>Władysław Misiak, Breslau</i> Integrations- und Desintegrationsprozesse in der Bevölkerung Schlesiens nach 1945	<i>Władysław Misiak, Wrocław</i> Procesy integracji a dezintegracji ludności Śląska po 1945 r.	428
<i>Stanisław Senft, Oppeln</i> Nationale Verifikation und Repolonisierung in Schlesien 1945-1950	<i>Stanisław Senft, Opole</i> Weryfikacja narodowa i repolonizacja na Śląsku w latach 1945-1950	442
Lamsdorf	Łambinowice	452
<i>Monika Choroś / Łucja Jarczak, Oppeln</i> Veränderungen von Orts- und Personennamen in Schlesien vor und nach dem Zweiten Weltkrieg	<i>Monika Choroś / Łucja Jarczak, Opole</i> Zmiany nazw miejscowości i nazwisk na Śląsku przed II wojną światową i po 1945 r.	458
<i>Michał Lis, Oppeln</i> Die Herkunft der heutigen Bewohner Schlesiens	<i>Michał Lis, Opole</i> Pochodzenie terytorialne dzisiejszych mieszkańców Śląska	470
<i>Wolfgang Meinicke, Berlin</i> Die Aufnahme von Vertriebenen in der Sowjetischen Besatzungszone Deutschlands	<i>Wolfgang Meinicke, Berlin</i> Przyjęcie wypędzonych w sowieckiej strefie okupacyjnej Niemiec	475
<i>Philipp Ther, Berlin</i> Von Schlesien in die Lausitz Ein Beispiel der Integration von Vertriebenen in der DDR	<i>Philipp Ther, Berlin</i> Ze Śląska na Łużycę Przykład integracji wypędzonych w NRD	488
<i>Ulrike Treziak, Berlin</i> Die vertriebenen Schlesier in West-Berlin	<i>Ulrike Treziak</i> Wypędzeni Ślązacy w Berlinie Zachodnim	495
Nach der Konsolidierung	Po konsolidacji	503
<i>Danuta Berlińska, Oppeln</i> Schlesier deutscher Herkunft	<i>Danuta Berlińska, Opole</i> Ślązacy pochodzenia niemieckiego	504
<i>Andrzej Hanich, Oppeln</i> Die integrative Rolle der katholischen Kirche im Oppelner Schlesien	<i>Andrzej Hanich, Opole</i> Integracyjna rola Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim	516
<i>Heinrich Olschowsky, Berlin</i> Als Deutscher in Polen – als „Spätaussiedler“ in der DDR	<i>Heinrich Olschowsky, Berlin</i> Jako Niemiec w Polsce – jako „Spätaussiedler“ w NRD	524
<i>Aleksandra Trzcielińska-Polus, Oppeln</i> Beziehungen zwischen dem Oppelner Schlesien und dem Bezirk Potsdam bis 1989	<i>Aleksandra Trzcielińska-Polus, Opole</i> Stosunki między Śląskiem Opolskim a okręgiem poczdamskim do 1989 r.	532
<i>Hans-Peter Meister, Berlin</i> Zuwanderung aus Schlesien nach Berlin und Brandenburg ab 1950	<i>Hans-Peter Meister, Berlin</i> Emigracja ze Śląska do Berlina/Brandenburgii od 1950 r.	543
Perspektiven	Perspektywy	561
<i>Maciej Łagiewski, Breslau</i> Das kulturelle Erbe Schlesiens: Hindernis oder Brücke?	<i>Maciej Łagiewski, Wrocław</i> Dziedzictwo kulturalne Śląska: przeszkoda czy pomoc?	562
<i>Norbert Meisner, Berlin</i> Perspektiven der Wirtschaftskooperation zwischen Berlin und Polen	<i>Norbert Meisner, Berlin</i> Perspektywy kooperacji gospodarczej między Berlinem a Polską	569
<i>Ruth Henning, Potsdam</i> Grenzüberschreitende Zusammenarbeit an der Oder-Neiße-Grenze	<i>Ruth Henning, Poczdam</i> Współpraca transgraniczna na Nadodrze	576
<i>Mariola Malerek-Iburg, Petersdorf</i> Tourismus in Schlesien heute	<i>Mariola Malerek-Iburg, Piechowice</i> Dzisiejsza turystyka na Śląsku	585
Autorenverzeichnis	Wykaz autorów	595
Verzeichnis der Zeitzeugenberichte	Wykaz relacji naocznych świadków	597
Bildnachweis	Spis ilustracji	600